

Задача: Направете конспект на приложената урочната статия за населението на ЮЗР на България.

55. Население на ЮЗР

Брой и разпределение

Населението на района е 2 108 394 души – 29,9% от населението в страната, или всеки 3-ти жител на България живее в този район. Повече от половината население живее в столицата. Струпването на населението в Софийската котловина е важна особеност в териториалното разпределение. То е неравномерно разпределено – 18,8% от населението на страната е в София град, което е 62,5% от населението на Югозападния район.

Разгледайте таблицата. Сравнете броя на населението за 2017 г. Изяснете причините за изменението.

Показатели	София	ЮЗР	За страната
1. Постоянно население (хил. бр.)	1 325 429	2 108 394	7 050 034
Относителен дял спрямо страната (%)	18,8	29,9	100
2. Градско население (%)	95,5	84,1	73,5
3. Гъстота (г./км ²)	983	104,5	63,9
4. Раждаемост (%)	10,3	9,5	9,0
5. Смъртност (%)	11,6	13,6	15,5
6. Естествен прираст (%)	-1,3	-4,1	-6,5

Фолклорен ансамбъл „Пирин“

Шопски танцов състав

Студентска аудитория

Характерна особеност е обезлюдяването на крайграничните райони на Краището, където средната гъстота е под 10 д./км². Най-обезлюдените територии са в Пернишка и Кюстендилска област (селищата Трекляно, Земен, Ковачевци, Невестино).

Освен в град София значителна част от населението живее в областните центрове: Благоевград, Кюстендил, Перник. Демографските показатели на района са силно повлияни от високия възпроизводствен процес на столицата. За продължаващата тенденция в увеличението на населението и в перспектива има реална опасност да настъпят специфични демографски проблеми. В основата на неравномерното разпределение на населението стоят исторически и икономически причини. Най-голямо е струпването в Софийско-Пернишката урбанизирана територия. Значителна част от населението живее във височинния пояс между 500 и 700 метра. В ЮЗР е съсредоточена 1/4 от трудовите ресурси и трудовоактивното население на страната. Етническият състав е еднороден, като преобладава българското население. В големите градове живеят и други етнически групи – арменци, евреи, роми. Делът на турците и ромите е по-голям в определени територии. Българомохамеданите населяват предимно общините по долината на р. Места.

Структури на населението

Съотношението мъже към жени е 48,2% : 51,8% (2011 г.), докато през 2017 г. е 48% : 52%. В столицата съотношението за 2017 г. на мъже към жени е 47,9% : 52,1%.

През последните години силно намалява раждаемостта и сключването на официални бракове. Нараства броят на разводите и възрастта на жените в надфертилна възраст. По-висока е раждаемостта в Гоцеделчевско, Петричко, Благоевградско и Разложко. Висока е смъртността в Краището и Западните оградни планини. Естественият прираст е отрицателен, дори и в гр. София (-1,3%).

По отношение на населението във възрастовите групи настъпват промени. Така за 2016 г. в Югозападния район населението в

подтрудопособна възраст е 17,0%, в трудопособна – 65,2% и в надтрудопособна – 17,8%. По области населението над 65 г. в % е:

София-град (столица) – 17,0%
 Софийска област – 22,8%
 Пернишка област – 24,6%
 Кюстендилска област – 26,4%
 Благоевградска област – 18,4%

Посочете причините за измененията в тази възрастова структура.

По таблица 2 направете характеристика за изменението във възрастовите групи на ЮЗР в периода 2011 – 2016 г. Запишете изводите в тетрадките си.

Възрастови групи	ЮЗР		За страната	
	2011 г.	2017 г.	2011 г.	2017 г.
подтрудопособна възраст	12,6	17,0	14,1	15,1
трудопособна възраст	66,5	65,2	62,2	60,3
надтрудопособна възраст	20,4	17,8	23,7	24,6

Тук са 32,2% от работната сила на страната. Сравнително по-висок е коефициентът на заетост – 61,3% и най-ниският коефициент на безработица – 3,3%. Обяснете на какво се дължи това отношение на двата показателя в района. Каква е ролята на гр. София и на Благоевград? Този район се характеризира с високо образователно равнище и професионална квалификация на активното трудово население. Наблюдава се характерна особеност във възрастовата структура – увеличава се населението в подтрудопособна възраст, но намалява дялът в трудопособна възраст. Влошена е структурата в пограничните райони – под 15% е подтрудоспособното и над 50% дялът на надтрудоспособното. За ЮЗР е характерен големият дял на заетите в третичния сектор (обслужващия) – най-много в административното управление. В последните години се увеличава дялът на заетите във вторичния сектор, но се увеличава и относителният дял на безработните в малките градове и селата. Има съществена особеност в образователната структура на населението в района. В него преобладават трудови ресурси, активно и пасивно неработещо население с висше образование. Това е районът с най-много висши училища и 1/2 от висшистите са в него. Населението със средно образование е 34% от това в страната. Тук се наблюдава неравномерно съотношение на работната заплата. В столицата тя е сравнително много по-висока (около 1/5) в сравнение със средните ѝ стойности като показател за страната и другите райони.

ЮЗР има ниска миграционна подвижност. Тук се заселват предимно от областите Монтана, Пазарджик, Пловдив. Според Конституцията на Република България вероизповеданията са свободни. Традиционната религия в района е източноправославна, но в зависимост от етническия състав има вероизповедания и според етносите.

Проблеми

За столицата и по-големите градове в района това са влошените екологични условия за труд и отдих на населението. Със съществено значение са отрицателният естествен прираст, ниската раждаемост и висока смъртност; по-ниската степен на обслужващата сфера в малките градове и села; обезлюдяването на западните погранични територии и застаряващото население в тях, и др.

Музей на София
(бивша Централна баня)

Националният исторически музей

Националният стадион
„Васил Левски“

Замърсяване на въздуха над София.